

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

א'צב

ערב שבת קודש

פרשת חוקת

ט' בתמוז התשע"ה



יוצא לאור על ידי

מכון ליובאוויטש שעליד

צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

להיכנס למסעדה ו'לסחוב' יהודי

סיפר הרה"ח הרב יצחק דוד שיחי גרונר: באחת השנים התבטא כ"ק אדמו"ר הרי"צ: "מ'דארף אריינגיין אין א רעסטאראנט, און שלעפן פון דארטן א אידן, און אים זאגן 'קום דאווענען מנחה!' [=צריכים להיכנס למסעדה, 'לסחוב' משם יהודי ולומר לו: בוא להתפלל מנחה!]" שאל אחד החסידים: האם זו צריכה להיות העבודה שלנו? ומה יהיה על עבודה עם עצמו?...

ענה לו הרבי: "איין ברודער זאל עסן פופיקעס, און זיין ברודער וועט שטארבן פון הונגער!?" [=אח אחד יאכל 'קורקבנים', ואחיו יגוע ברעב?!].

"אברך אותך שתהיה למעלה מהזמן"

סיפר הרה"ח הרב זלמן לייב אסטולין: את הסיפור דלהלן שמעתי מהמשפיע הרה"ח רבי שלמה חיים קסלמן ע"ה. פעם עמדו רבים מהתמימים לקראת התייצבות בוועדת הגיוס. מועד ההתייצבות היה, כרגיל, ימים אחדים לאחר חג הסוכות. בשמחת תורה ביקשו התמימים את ברכתו של הרבי הרש"ב נ"ע, אך לא נענו.

והנה, באחד הלילות שלאחר החג שהה כ"ק אדמו"ר הרי"צ אצל אביו הרבי הרש"ב נ"ע, לפתע אמר לו הרבי נ"ע: כעת היא 'עת רצון' למעלה! מיד יצא הרבי הרי"צ מחדרו של אביו וקרא לכל התמימים שהיו צריכים להתייצב בוועדת הגיוס. כולם נכנסו לחדרו של הרבי נ"ע והוא בירך אותם. לאחר שהרבי נ"ע סיים לברך את כולם והם יצאו מחדרו הק', נכנס שוב בנו הרבי הרי"צ וביקש ברכה לעצמו. אמר לו אביו הרבי נ"ע: "כבר חלפה לה 'עת רצון', אבל אברך אותך שתהיה למעלה מן הזמן וכל מה שתרצה - יינתן לך...". וסיים הרב זלמן לייב: בסיפור זה רואים את גודל ה'ביטול' ו'הנחת עצמותו' של הרבי הרי"צ, שכל זמן שלא קיבל אחרון התמימים את הברכה מהרבי נ"ע - לא ניגש הרבי הרי"צ לבקש ברכה לעצמו, למרות שידע שה'עת רצון' עלולה לחלוף. ודבר נוסף: הרבי הרי"צ הרגיש שעיקר הכוונה ב'עת רצון' היא עבור תלמידי התמימים.

הוראה מיוחדת לחסיד מיוחד

סיפר המשפיע הרה"ח הרב מנחם מענדל פוטרפס ז"ל: החסיד ר' משה זלמן היצחקי, שנודע בגודל התקשרותו והתבטלותו לכ"ק אדמו"ר הרי"צ, קיבל מהרבי הרי"צ הוראה שלא הייתה ידועה כמותה באותו דור - לערוך תיקון חצות מדי לילה. שאל ר' זלמן משה: "כיצד עושים זאת?". ענה לו הרבי: "כמו שכתוב בסידור של אדמו"ר הזקן - יושבים על הארץ, אומרים מזמורי תהילים מסויימים, ואחר כך תשב עם 'ביכעל' של מאמרי חסידות ותלמד עד אור הבוקר. לאחר מכן תתפלל ואז תתפילה תהיה מאירה. ובשבת קודש, שבליילה לא עורכים תיקון חצות, חשבון הנפש של ליל שישי 'יתנוצץ' ויאיר בתפילת השבת שלך".

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו

ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,

בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש

כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ נ"ע

"תמימים! מה חסר לכם?"

סיפר המשפיע הרה"ח ר' פרץ מוצ'קין ז"ל: בתקופה שהיינו בסמרקנד בימי מלחמת העולם השנייה, התקיימה פעם התוועדות והשתתפו בה כמה מהתמימים שלמדו בליובאוויטש. במהלך ההתוועדות סיפר ר' שלמה-חיים קסלמן ז"ל, שכאשר הוא למד בליובאוויטש, השתתף פעם בהתוועדות של כ"ק אדמו"ר הריי"צ (שהיה אז 'מנהל פועל' של ישיבת 'תומכי תמימים') עם קבוצה מהמבוגרים ויחידי הסגולה שבין התמימים. באותה התוועדות אמר הריי"צ לתמימים: תמימים! מה חסר לכם? הרי אתם לומדים כראוי הן נגלה והן חסידות, וגם מצד ה'עבודה' – הכל אצלכם כראוי. אלא מה חסר לכם? – ה"לבוש" של אביו ואמו (כמבואר בתניא סוף פרק ב'), ובכן, דעו לכם שאבי (כ"ק אדמו"ר הרש"ב נ"ע) נותן לכם גם את הלבוש הזה, וממילא לא חסר לכם כלום!
וכשר' שלמה-חיים ז"ל סיים את הדברים, יצאנו בריקוד של שמחה.

מבט אחד של הרבי

ועוד סיפר המשפיע הרה"ח ר' פרץ מוצ'קין ז"ל: בשנים הראשונות לאחר פרוץ המהפכה הקומוניסטית, היה בלנינגרד – כיום פטרבורג – יהודי שהיה יוצא ובא בין החסידים, אך לא התנהג בפועל בדרכי החסידים והחסידות, והתרחק יותר ויותר עד שסר מדרך התורה והמצוות.
מאחר שהוא המשיך להתהלך בין החסידים, היה שומע פעמים רבות שהחסידים משוחחים אודות הרבי הריי"צ. יום אחד הוא שמע שהרבי הגיע ללנינגרד. מאחר שהעריץ את הרבי, הלך האיש לראות את הרבי וגם נכנס אליו ל'יחידות'. בהיותו ב'יחידות', הרבי לא אמר לו מאומה, ורק נעץ בו מבט חודר. מיד לאחר שהאיש יצא מהיחידות, היה שרוי בהתעוררות עצומה ותיכף ומיד הלך והכשיר את המטבח בביתו, וחזר להיות שומר תורה ומצוות.

הם מוכרחים – אני רוצה

סיפר הרה"ח ר' יצחק-מענדל שיחי' ליס: בתקופה שהיה כ"ק אדמו"ר הריי"צ באוטבוצק, היה הרה"ח ר' יהודה-לייב רסקין הי"ד משמש אותו. פעם הגיש לרבי כוס תה, וכאשר נכנס אל הרבי שוב לאחר זמן מה, ראה שהכוס עדיין מלאה. הוא הכין אפוא כוס תה נוספת והכניס אותה לחדרו של הרבי. כעבור זמן-מה נכנס שוב אל הרבי, והתפלל לגלות שגם את הכוס הזו הרבי לא שתה. כעת כבר לא היה מסוגל להתאפק ושאל את הרבי מדוע הוא אינו שותה את התה, ענה לו הרבי: "הרי ישנו עניין של אתכפיא".
אז החסיד אומץ ואמר לרבי: "הרי כבר נעשה חכם ומלך!" [בתניא פרק ט"ו כתוב "שהצדיק נקרא עבד ה' כמו שם חכם או מלך שכבר נעשה כו", ולכן הוא אינו זקוק ל'אתכפיא']. ענה לו הרבי: "אלע מוזן, און איך וויל" ["הכול מוכרחים (לעשות 'אתכפיא'), ואני רוצה"].

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

ט' בתמוז ה'תשע"ה - ט"ז בתמוז ה'תשע"ה

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	ט' בתמוז	הלכות תמורה פרק ד. לב טהור וגוי. ספר טהרה והוא ספר עשירי.. הלכות טומאת מת.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	הל' קדוש החדש פרק טז.	מל"ת קז. מ"ע קז.
ש"ק	י' בתמוז	פרק ג-ה.	פרק יז.	מ"ע קז.
א'	י"א בתמוז	פרק ו-ח.	פרק יח.	מ"ע קז.
ב'	י"ב בתמוז	פרק ט-יא.	פרק יט.	מ"ע קז.
ג'	י"ג בתמוז	פרק יב-יד.	הל' תעניות.. בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע קז.
ד'	י"ד בתמוז	פרק טו-יז.	פרק ב.	מ"ע קז.
ה'	ט"ו בתמוז	פרק יח-כ.	פרק ג.	מ"ע קז.
ו'	ט"ז בתמוז	פרק כא-כג.	פרק ד.	מ"ע קז.

זמני השבוע*

תאריך	עלות השחר**		זמן ציצית ותפילין	זמן זריחה החמה	זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	לפני הזריחה	לפני 72 ד'							
ו', ט' בתמוז	2.58	4.09	4.36	5.44	9.08	12.43	1.19	7.50.5	8.18
ש"ק, י' בתמוז	2.58	4.09	4.36	5.44	9.08	12.44	1.19	7.50.6	8.18
א', י"א בתמוז	2.59	4.09	4.37	5.45	9.08	12.44	1.19	7.50.6	8.18
ב', י"ב בתמוז	2.59	4.10	4.37	5.45	9.09	12.44	1.20	7.50.7	8.19
ג', י"ג בתמוז	3.00	4.10	4.38	5.45	9.09	12.44	1.20	7.50.7	8.19
ד', י"ד בתמוז	3.01	4.11	4.38	5.46	9.09	12.44	1.20	7.50.7	8.19
ה', ט"ו בתמוז	3.01	4.11	4.38	5.46	9.09	12.45	1.20	7.50.7	8.18
ו', ט"ז בתמוז	3.02	4.12	4.39	5.46	9.10	12.45	1.20	7.50.6	8.18

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
*** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו (סדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"י שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"י	צה"ש	הדה"י	צה"ש	הדה"י	צה"ש	הדה"י	צה"ש
חקת	7:13	8:31	7:28	8:34	7:21	8:35	7:29	8:32
בלק	7:13	8:31	7:29	8:34	7:22	8:35	7:29	8:32

עורך אחראי: לוייצחק שייקביץ • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף-יצחק אולידורט

מו"ל: מכון ליובאוויטש שעליד צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונוב

כתובת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 6084000, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

ISSN 0793-7474 אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

על-פי הספר 'הלכות ומנהגי חב"ד'

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת קודש פרשת חוקת

י' בתמוז

פרקי אבות - פרק ה'

יום ראשון

י"א בתמוז

במנחה אין אומרים תחנון.

יום שני

י"ב תמוז¹, חג הגאולה

אין אומרים תחנון².

"מועד המועדים"³. יום הולדת את כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע, בשנת תר"מ⁴. יום בו נתבשר - בשנת תרפ"ז - שהוא חופשי מגלותו אשר הגלה - אחרי שהיה תפוס במאסר - על עבודתו בחיזוק התורה והיהדות⁵.

(1) קביעתו בחדש הרביעי היא התחלת הגילוי דלעתיד לבוא, כיוון שפנימיות צום הרביעי הוא עניין של ששון ושמחה - ספר השיחות תשמ"ח ח"ב עמ' 507, 531 ובכ"מ.

(2) לוח היום יום'. ספר המנהגים. לוח כולל-חב"ד.

(3) במשך השנים נוספו הוראות, כמו להתוודע גם ביום ט"ו תמוז (שלימות הגאולה, יום בו הגיע בעל הגאולה לביתו - התוועדות' תשמ"ז ח"ד עמ' 44); להתוודע עד כולל ש"ק י"ז בתמוז (לפי הקביעות אז), ואף בי"ט (יום הברית-מילה של בעל הגאולה) באופן המותר - למצוא שמחת ברית-מילה או פדיון-הבן וכי"ב, וכשמשתתפים בשמחה זו ידגישו גם את הברית, ויחזרו חסידות מבעל הברית ('תורת מנחם - התוועדות' תשמ"ה ח"ד עמ' 2515).

(4) לשון בעל הגאולה באג"ק שלו ח"ב עמ' תכ. וביאר כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו: "מועד עניינו - שנעשה בו נס, וי"ב תמוז הוא מועד נוס הכללי, ניסו של ראש ישראל, שממנו נמשכים כל המועדים וניסים פריטיים" - לקוטי שיחות ח"ד עמ' 1322.

(5) תולדות ימי חייו ב'ספר התולדות - אדמו"ר מהוריי"צ' (ארבעה כרכים, הוצאת קה"ת, כפר-חב"ד תשל"ל - תשל"ו).

(6) ספר המנהגים שם. פרשת ימים אלו בספר התולדות הנ"ל ח"ג ובפרט מפרק כא ואילך, ובספר השיחות תר"פ"ז עמ' יא ועמ' 171

ממכתביו ליום זה:

"לא אותי בלבד גאל הקב"ה בי"ב תמוז, כי אם גם את כל מחבבי תורתנו הקדושה, שומרי מצווה, וגם את אשר בשם ישראל יכונה"⁶.

"בשני ימי הגאולה י"ב וי"ג תמוז הבאים עלינו לטובה יתוועדו אנ"ש..."⁷.

"יום התוועדות והתעוררות לחיזוק התורה [וכן: "בדבר חיזוק דרכי החסידות בקביעות ושמירת זמני לימודי דא"ח, ולהתעורר בקיום ענייני הלימוד"⁸] בכל אתר ואתר לפי ענייניו"⁵.

יום שלישי

י"ג בתמוז, חג הגאולה

יום בו יצא כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע לחירות. מנהג כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו לעשות מגבית בעת ההתוועדות - עבור המוסדות הידועים בשם "אהלי יוסף יצחק"⁹.

יום רביעי

יד בתמוז

סוף זמן קידוש לבנה¹⁰ - יום רביעי בערב, אור ליום חמישי, בשעה 21:17.

ואילך. ושם הובא, שכיוון שהיה המשד סגור בי"ב בתמוז בשל חג המוני שהיה בעיר ביום זה, היה השחרור בפועל רק בי"ג בתמוז.

(6) ספר המנהגים שם, מאג"ק שלו ח"ב עמ' פ.

(7) היום יום' יב תמוז, מאג"ק שם עמ' קכב.

(8) היום יום' יג תמוז וספר המנהגים שם עמ' 100, מאג"ק שם עמ' תכ.

(9) ספר המנהגים שם. וראה לקוטי שיחות חלק כג עמ' 270, שזהו דבר הפשוט שאין צריך להזכירו במפורש בכל שנה [ועד"ז בקשר לניגונים בהתוועדות, כמו "ניעט ניעט ניקאווא", ועוד - שיחת ש"פ מטו"מ תשמ"ז עמ' 101, וי"ב תמוז - ישלימנה בימים שלאחר זה, עיי"ש].

(10) וזהו סוף זמן קידוש לבנה גם בדעבד, כיוון שזמן זה מסתיים הפעם ביום חמישי בשעה 13:35.

לא מסירות-נפש, אלא המשך העבודה

בזכות שיטת הבעל-שם-טוב בהשגחה פרטית שהוזכרה במאמר ללא הקשר, הצליח הרבי לשרוד את ייסורי המאסר • כאשר עשה ככל יכולתו עד מסירת נפש, אין לו להתחשב עוד לכאורה באם הצליח או לא, כי השאר תלוי בהקב"ה • הרבי ידע שאם המשך העבודה לא תעשה על-ידו, ייגרם עיכוב של כל העבודה בגלות, וממילא גם ביאת משיח • משיח כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

א. בנוגע¹ למאסר (שהסתיים בחופש והגאולה של י"ב תמוז) בשנת תרפ"ז² - מצינו עניין מיוחד: במאמרי ראש-השנה של השנה ההיא, נזכר בתוך המאמר עניין שלא היה שייך לכאורה למאמר, והוא - שיטת הבעל שם טוב³ אודות השגחה פרטית, שהיא גם על דומם-צומח-חי, ועל כל פרט ופרט, ועד שאפילו עלה המתגלגל מצד זה לצד זה, אם יתגלגל על-ידי רוח או באופן אחר, הרי זה גם בהשגחה פרטית.

ב. וצריך להבין: בנוגע למין המדבר, ובפרט איש הישראלי, ובפרט שומר תורה ומצוות (ועל אחת כמה וכמה בנדון דידן כשמדובר אודות הרבי, מנהיג ונשיא ישראל שגדלה מעלתו למעלה מעלה עד אין קץ) - אין צורך בחידושו של הבעל-שם-טוב בעניין השגחה פרטית, כיוון שכן הוא גם לכל הדעות³; אלא, שעל-פי חידושו של הבעל-שם-טוב שישנה השגחה פרטית גם על דומם-צומח-חי, היתוסף

השיחה דלקמן הוגהה ע"י כ"ק אדמו"ר (בשנת תשמ"ב), ונדפסה בלקו"ש חכ"ג ע' 157 ואילך, עיי"ש. ולשלימות הענין - כיוון שנתגלה לאחרונה סרט ההקלטה ובו ענינים נוספים שלא נכללו בלקו"ש - באה כאן (באופן יוצא מן הכלל) רשימת השיחה כפי שנערכה ע"פ סרט ההקלטה, אלא שהיא, כמוכּוּן, הנחה בלתי מוגה (המור"ל).

(2) בכלל ה"י כ"ק מו"ח אדמו"ר במאסר כמה פעמים (ראה אג"ק שלו ח"ג ס"ע עט ואילך. ושי"ג), והמדובר כאן הוא אודות המאסר והחופש ד"ב תמוז, שה"י בשנת תרפ"ז.

(3) ראה בארוכה קונטרס השגחה פרטית (אג"ק ח"א ע' קסח ואילך). ושי"ג.

(4) ראה "רשימות" חוברת קעא ע' 7 ואילך. וראה גם ברשימת המאסר בהערה (סה"ש תרפ"ז ע' 194. ושי"ג). תו"מ ח"א ע' 120.

פרשת חוקת

זאת חוקת התורה (יט,ב)

גזירה היא מלפני, אין לך רשות להרהר אחריה (רש"י)

רש"י מדייק בלשונו – "אין לך רשות להרהר", ואינו כותב "ולא תהרהר". שכן, בדרך-כלל הותר לאדם לנצל את שכלו כדי לנסות להבין את טעמי המצוות. אך בקשר ל'חוקה' אין לנו רשות להשתמש בשכל ועלינו לקבל את הגזירה מבלי להרהר אחריה.

(ליקוטי שיחות, כרך כב, עמ' 164)

* * *

את הלשון "רשות" יש לפרש על משקל דברי המשנה (אבות פ"ג), "הכול צפוי והרשות נתונה" – "רשות" במונח של אפשרות, של בחירה חופשית. זה הפירוש "אין לך רשות" – הדבר בלתי-אפשרי. שכן מצד טבעו, יהודי אינו מסוגל להרהר אחר גזירת הבורא; לא ניתנה לו הרשות והאפשרות לכך. אם בכל-זאת עולים הרהורים כאלה במחשבתו – הרי זה רק מצד יצרה-הרע שבו. ובלשון הרמב"ם (הלכות גירושין פ"ב): "יצרו הוא שתקפו".

(מהתועדות שבת-קודש פרשת חוקת ה'תשמ"ה. התועדות תשמ"ה כרך ז, עמ' 2403)

העוסקין בפרה מתחילה ועד סוף מטמאין בגדים, היא גופה מטהרת בגדים (במדב"ר)

עבודת הפרה ממשיכה גילוי אור נעלה מספירת הכתר. השפעת גילוי זה על האדם הטמא היא חיובית, והוא מיטהר; אך האיש הטהור, שאינו זקוק לגילוי זה, נופל ממדרגתו ונטמא. על-דרך סם של רפואה, שמרפא את החולה אך מזיק לאיש הבריא.

(אור-התורה, במדבר עמ' תשעז)

זאת התורה אדם (יט,ד)

"אדם" – א' דם.

"זאת התורה אדם" – התורה נמשלה לדם. כשם שהדם הוא חיות האיברים, כן התורה, המלמדת את פירוש המצוות ופרטי הלכותיהן, מכניסה חיות בקיום המצוות.

(ליקוטי תורה – במדבר עמ' יג)

* * *

התורה ערוכה בציור של גוף האדם – רמ"ח מצוות עשה שבה הן כנגד רמ"ח איברים, ושס"ה מצוות לא-תעשה – כנגד שס"ה גידים.

(ליקוטי תורה – דברים, עמ' עה)

כך⁸, אמר לו, מן השמים ירחמו". ובכל אופן, בין אם הרבי היה סבור שיצא שלם, ובין אם חשש מההיפך חסיון-שלום – היה לו לסבול את המאסר; ומהו הביאור בדבריו שאילולא היה נדבר במאמר ראש-השנה אודות חידושו של הבעל-שם-טוב בעניין השגחה פרטית – לא רק השגחה פרטית סתם, אלא דווקא החידוש שהיתוסף בהבנת עניין השגחה פרטית על-פי שיטת הבעל-

עילוי שלא בערך גם בנוגע להשגחה פרטית על מין המדבר, שהרי הדברים קל וחומר: ומה בנוגע לדבר קטן כמו עלה נדף ישנה השגחה פרטית – בנוגע למין המדבר, איש הישראלי, שומר תורה ומצות, על אחת כמה וכמה!
אמנם, בנוגע למאסר (והחופש) של הרבי – לא זו בלבד שאין צורך (לכאורה) בהבנה מיוחדת בעניין השגחה פרטית שנתחדשה על-ידי שיטת

מצד זה שלא נוגע לו המציאות שלו, נוגע לו שהעולם

יהיה מה שהוא באמת – "אין עוד מלבדו" ... כפי

שיתגלה בפועל בביאת המשיח

שם-טוב – לא היה סובל את המאסר!?

ג. ויש לבאר עניין זה – בהקדמה:

במסירת נפש – ישנם ב' אופנים⁹: (א) הרצון הוא במעלת המסירת נפש כשלעצמה, כדברי רבי עקיבא "כל ימי הייתי מצטער . . . מתי יבוא לידי ואקיימנו"¹⁰, (ב) למעלה מזה – שהרצון הוא (לא בעניין המסירת נפש, כי אם) למלא את שליחותו של הקב"ה, אלא שמצד תוקף הרצון למלא את שליחותו של הקב"ה אין שום דבר מעכבו ("קיים זאך שטעלט אים ניט אָפּ"), ואינו חושב מה עלול לקרות עמו לאחרי זה.

ולכאורה, כיוון שהמסירת נפש של כ"ק מו"ח אדמו"ר היתה מצד תוקף הרצון למלא את שליחותו של הקב"ה מבלי להתפעל משום דבר (כאופן ה'ב') – היה צריך להיות ביכולתו לסבול את המאסר מבלי לחשוב מה יהיה בסופו (אם יצא בשלום או חסיון-שלום כו').

הבעל שם טוב, אלא עוד זאת, שגם לולי לימוד והבנת עניין השגחה פרטית בכלל, יכול וצריך היה הרבי לסבול את המאסר על-פי תורה, כי: מאסרו של הרבי היה בגלל עבודתו בהרבת התורה וכו' – עבודה שהיה מוכרח לעשותה כדי למלא שליחותו של הקב"ה בעלמא דין. ומה גם שעבודה זו אינה לטובת עצמו, אלא לטובת הזולת, ובמילא, אין מקום לחשוש שמא מעורב בזה איזה עניין נוסף כו'.

וכיוון שכן, גם לולי הבנת עניין השגחה פרטית יכול וצריך לילך לבטח דרכו – משום ש"שלוחי מצוה אינן ניזוקין לא בהליכתן ולא בחזירתן"⁵, ובמילא, יכול וצריך להיות סמוך ובטוח שיצא בשלום.

אלא מאי, מצב זה הוא בגדר של מקום סכנה⁶ – הרי גם במצב כזה פשיטא שהיה צריך להמשיך ולעסוק בעבודתו מבלי להתפעל מגזירת המלכות, כפי שמצינו אצל רבי חנינא בן תרדיון⁷, ש"אמרו לו . . . אי אתה יודע שאומה זו כו' ואתה יושב ועוסק בתורה ומקהיל קהלות רבבים (והן גזרו על

(8) פרש"י שם.

(9) ראה סה"מ תרנ"צ ע' קע. ה'ש"ת ע' ו. ע' טו. ע' 30. סה"ש תש"ג ע' 94. שיחת י"ב תמוז תש"ב ס"א (סה"ש תש"ב ע' 154). תש"ד ס"ט (סה"ש תש"ד ע' 156).

(10) ברכות סא, ב.

(5) פסחים ח, ב. וש"נ.

(6) ראה פסחים שם: "היכא דשכיח היוקא שאני".

(7) ע"ז יח, א. וש"נ.

סיון תשכ"ה (כרך כד עמ' שצח) לתלמידות כיתה א' בי"ס חב"ד מושב מיטב ד.נ. הגלבוץ.
"בעתו ובעונג רב, קבלתי פ"ש מכ"ן" – אסרו חג השבועות תשכ"ה לתלמידות בי"ס המקצועי כפר חב"ד (שם עמ' תב).

שמחה לרגל הדפסה

במכתבו למר שז"ר (אגרות קודש כרך כג עמ' תכ), לרגל הדפסתן של הלכות תלמוד-תורה לאדמו"ר הזקן בשנת תשכ"ה, כתב הרבי: "ובעונג מיוחד הנני לצרף בזה טופס ראשון שזה עתה הביאו מבית הכורף..."

עם הרבי בהקפות

יהושע פרט היה מאנשי הקונסוליה הישראלית ב.ני. בשנות השבעים למניינם, ועסק בין השאר בענייני עליה מברית-המועצות.
בליל שמחת-תורה תשל"ב נכח מר פרט בהקפות של הרבי עם עוד נציגים של המשלחת [ועמם גם כמה מיהודי רוסיה], ובימים שלאחר מכן קיבל את מכתב הרבי שכתב לו כך (אגרות קודש כרך ז"ך עמ' רמח):
מנצל אני הזדמנות זו להביע גם בכתב העונג

והקורת רוח שנגרמו לי על ידי האפשרות לבלות על-כל-פנים חלק מהשמחה של שמחת תורה ביחד עם מר וחבריו שיחיו, ובצוותא עם אחינו שבאו משם, ובסגנון הידוע, בנערינו ובזקננו בבנינו ובבנותינו (אף שהנשים היו בעזרת נשים, כמובן).

מאלף הוא איחולו של הרבי בסיום המכתב:

ויהי רצון אשר עוד כמה וכמה מהם יצאו בקרוב ממש מצרה ושיביה לרווחה לאורה ולגאולה ויחוגו שמחת תורה הבאה-עלינו-לטובה [=תשל"ג] בבתי כנסיות ובבתי מדרשות מתוך הרחבה ושמחה אמיתית ומלאה...

עסק בפמוטות

אחת מאלמנות צה"ל שעמדה בקשר עם נציגת חב"ד לעידוד האלמנות הגב' שפרה יהודית מרוזוב תחי' – כאשר נישאה בשנית, כתבה לרבי, וזכתה לקבל מכתב מיוחד (אגרות-קודש כרך ז"ך עמ' קד) בו התייחס הרבי לעיסוקם של בני הזוג ביצירת פמוטים, ועודדם להמשיך בעסק זה למרות שהדבר לא השתלם דיו מבחינה כלכלית: ובמיוחד גרם לי תענוג מה שצירפה מעבודתה ועבודת בעלה שי'... תודה לבבית על המציאו לי מעבודתו האמונה שכאמור גרם לי נחת רוח ועונג על ידי זה.

ד. אמנם, כד דייקת שפיר, גם גישה זו (שמצד תוקף הרצון למלא את שליחותו של הקב"ה אינו חשוב מה יהיה בסופו) אינה עדיין שלימות העבודה:

כאשר יהודי חושב על עצמו – אלא שהמחשבה על עצמו היא (לא בנוגע לטובת עצמו, כי אם) שהוא צריך למלא שליחותו של הקב"ה – אזי הולך בדרכו מבלי להתפעל משום דבר, וגם כאשר בא לידי ניסיון, ממשיך לילך בדרכו – לא בגלל שסומך על נס (על מנת שיעשה לי נס), אלא גם אם לא יהיה נס עושה הוא את שלו; ומה שיהיה אחר כך – אם ינצל ויוכל להמשיך בעבודתו, אם חסוּשלוּם לאו – אין זה ענינו, ובלשון חז"ל¹¹ "בהדי כבשי דרחמנא למה לך".

אבל, יהודי צדיק, מנהיג הדור – כ"ק מו"ח אדמו"ר – שחושב (גם) אודות הדור והעולם כולו, בידעו שדור זה מוטל על כתפיו ("דער דור ליגט אויף זיינע פלייצעס"), וצריך להאירו ב"נר מצוה ותורה אור ודרך חיים תוכחת מוסר"¹², שקאי על ה"מאור" שבתורה, פנימיות התורה, זוהי תורת החסידות¹³, וצריך לפעול בעולם את יתרון האור מן החושך, להיות בו קרן אורה, זו תורה (ומצוותיה); וביודעו מעמד ומצב העולם, שצריכים לשבור ("דורכברעכן") את ההעלם וההסתר שהיה באותו דור באותה שנה ובאותו מקום, יודע הוא שלצורך זה זקוקים לכוחות המיוחדים שניתנו לו,

[ואין זה בסתירה לעניין הענווה, כמבואר¹⁴ בנוגע למה שכתוב¹⁵ "והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה", שאין לפרש שמה רבינו לא ידע מעלותיו; משה רבינו היה חכמה דאצילות, ובמילא ידע כל העילויים שבו, אלא, שידעה זו לא גרמה אצלו כי אם רגש של ענווה, אבל את המעלות שלו בודאי ידע],

יהודי כזה – אינו יכול להתעלם מכל הניסיונות ולעשות את שלו מבלי לחשוב אודות המשך הדברים, אם ינצל ויוכל להמשיך בעבודתו, או כו'

11 שם יו"ד, סע"א (לגירסת הע"י).

12 משלי ו, כג.

13 קונטרס עץ החיים ספ"ו.

14 סה"מ תש"י ע' 236. וראה לקו"ש ח"ג ע' 30 ואילך. וש"נ.

15 בהעלותך יב, ג.

חסוּשלוּם, כי, אף שהוא מצדו עשה את שלו ("ער) האָט זיינס אָפּגעטאַן, ובמילא קען ער זיך לייגן שלאָפּן"...) [=ויכול הוא לשכב לישון...], ו"בהדי כבשי דרחמנא למה לך", הרי, צריכים לחשוב (גם) אודות המשך העבודה בהדור והעולם כולו!

ה. כ"ק מו"ח אדמו"ר סיפר¹⁶ אודות עובדה שהיתה באסיפת הרבנים בפטרבורג – בהשתתפות של אביו, אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, וכן הגאון ר' חיים מבריסק, שהיו ממנהיגי האסיפה – בקשר לדרישת הממשלה שכל הרבנים צריכים לרכוש כמות מסוימת של ידיעות בלימודי חול, ומנהיגי הדור התנגדו לכך.

מפני כמה טעמים עמדה הממשלה בתוקף על רצונה לקבוע חוק כזה, עד כדי כך, שלקראת האסיפה האחרונה של הרבנים, נתקבלה ידיעה משר הפנים שאם הרבנים לא יסירו את התנגדותם לדרישת הממשלה, יעשו פרעות ("פוגרומים") ביהודים במאה ואחת עיירות ברחבי המדינה.

לקראת סיום האסיפה – לאחרי דבריהם של כמה רבנים, גם הגאון ר' חיים מבריסק, שהביעו דעתם נגד דרישת הממשלה, אבל דבריהם נאמרו בניחותא ("עס האָט זיך אַלץ גערעדט אַזוי בניחותא") – ביקש אדמו"ר נ"ע את רשות הדיבור, ועמד והכריז בהתרגשות – אותם דברים שעליהם חזר כ"ק מו"ח אדמו"ר לאחרי מאסרו, טרם צאתו לעיר גלותו – לא מרצוננו גלינו כו' רק הגוף הוא בגלות, אבל הנשמה אינה בגלות, ואף אחד אינו בעל הבית על הנשמה וכו' (כפי שכבר נדפס הלשון בדיוק¹⁷), ובמילא – סיים כ"ק אדמו"ר נ"ע – אסור בשום אופן לקבל את הגזירה, וסיים "מיט אַ האַרציקן וואָרט" ונפל בהתעלפות... לאחרי שהוציאוהו מהאסיפה, הגיעה מיד פקודה מהממשלה – שנודע לה ממהלך האסיפה – להעמיד שומר על פתח חדרו במלון, ולהודיעו שהוא אסיר (מאסר-בית).

בינתיים הגיע הגאון ר' חיים מבריסק לבקר ולדרוש בשלומו של כ"ק אדמו"ר נ"ע, ומצאו

16 ראה גם סה"ש תש"ב ע' 111 ואילך.

17 בקונטרס י"ב"ג תמוז תרצ"א בתחלתו (סה"מ קונטרסים

ח"א קעה, ב). ולאח"ז בסה"ש תרפ"ז ע' 169. וש"נ.

הפצת היהדות: ספר חובה לשליח ולכל יהודי



החובה לקרב יהודים לתורה ואיך לעשות זאת - לאור תורתו והדרכתיו של כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש

הספר מציג את גישתו הייחודית של הרבי לנושא זה, מפרט את שפע הברכות המובטחות לעוסקים בכך, ומביא שלל הוראות באשר לכל ההיבטים בפעולת קירוב הלבבות

ליקוט: הרב אברהם שמואל בוקיעט • עריכה: מנחם ברוד • הוצאת צאגו"ח • 368 עמודים

הפצה: קה"ת, חישי. להשיג בחנויות הספרים ובטל' 1700-704120

יושב ובוכה. ואמר לו: ליובאוויטשער רבי, הרי עשינו כל אשר ביכולתנו?!... עכשיו צריכים לסמוך על הקב"ה!
על כך השיב לו כ"ק אדנ"ע - סיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר - על-פי משל מהחילוק שבין פקיד ("אָן אַנגעשטעלטער") לבעל-הבית: פקיד - גם אם הוא מסור לעסק בלב שלם באמת לאמיתו, ובמשך כל היום כשנמצא בעסק עובד ומתייגע בכל כוחות נפשו, ובזמנים שהעסק נמצא בקשיים מוסיף ביגיעתו ועושה כל אשר ביכולתו, הרי, לאחרי שאין עוד מה לעשות, שב לביתו והולך לישון,

כ"ק מו"ח אדמו"ר ידע אמנם שאפילו אם בעקבות המאסר תסתיים עבודתו חס־ושלום, יהיה המשך העבודה מכאן ולהבא, על-ידי מישהו אחר...

וישן במנוחה, כיוון שסוף כל סוף אינו אלא פקיד בעסק ששייך למישהו אחר; אבל בעל הבית - נוסף לכך שבמשך כל היום כולו עובד בכל כוחו [שבוז יכול גם הפקיד להשתוות אליו, שכל היום מתרוצצים ומתייגעים בכל כוחות נפשם שניהם בשווה], הרי, גם לאחרי ששב לביתו, ויודע את החשבון שעשה כל אשר ביכולתו, ויותר מזה אינו יכול לעשות מאומה - אף-על-פי-כן, לישון, אינו יכול, כיוון שנוגע לו העסק שלו!...

ו. ועל דרך זה בנוגע לעניינינו:

כ"ק¹⁸ מו"ח אדמו"ר לא חשב רק על חובתו למלא תפקידו ושליחותו, שהוא צריך לעשות כל מה שביכולתו לעשות, ומה שאין ביכולתו לעשות, אין זה באשמתו, ו"אונס רחמנא פטריה"¹⁹, - חשבון זה שייך לשכר ועונש (אם הוא אשם או לא), ואילו הוא, מה נוגע לו שכר ועונש, בה בשעה שלגמרי לא נוגע לו כללות העניין דעל מנת לקבל פרס או שלא על מנת לקבל פרס?!...

18) מכאן ועד סוף השיחה - דיבר כ"ק אדמו"ר בקול שקט ומאופק, ומפעם לפעם נעצר בבכי חנוק (המו"ל).
19) ב"ק כה, סע"ב. ושי"נ.

כל רצונו וחפצו ומגמתו - שיבוא הזמן עליו נאמר²⁰ "ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד" למטה מעשרה טפחים,
ובמילא, כשרואה שיש על זה מניעה ועיכוב, הרי, אף שהוא מצדו לא התפעל מזה, ועשה כל אשר ביכולתו, עד כדי מסירת-נפש, מכל מקום, כשתופס ("ווען ער גיט זיך אַ כאַפּ") שצעד זה (להמשיך בעבודתו גם אם יאסרוהו כו') עלול לגרום לכך שלאחרי כן ייקחוהו לגמרי ("מ'וועט אים צונעמען") ובכך מסתיימת עבודתו ("דערמיט ענדיקט זיך זיין אַרבעט") ח"ו, ובמילא, יכול

להתעכב היעוד ד"ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד" לרגע מיותר... ובמילא תתעכב שכינתא בגלותא... לרגע מיותר, ויתעכב עם ישראל בגלות לרגע מיותר, ויתעכבו התורה ומצוות בגלות לרגע מיותר, וכל העניינים שצריך משיח להביא עמו ("וואָס משיח דאַרף מיט זיך בריינגען") יבואו באיחור של רגע אחד - כיצד יכול לוותר על כך?!...

יכולים אמנם לטעון שהוא צריך לעשות את שלו ללא חשבונות, דממה-נפשך: כיוון שהעבודה שלו היא כפי רצון התורה - יש לו הבטחה ש"שלוחי מצוה אינן ניזוקין", ואם משום שזה מקום סכנה ולפעמים עלול לקרות משהו ("עס קען אַמאָל יע פאַסירן") - גם לא איכפת לו, שכן, מה נוגע לו המציאות שלו ("וואָס איז אים זיך נוגע?!")...
אבל, לאמיתו של דבר - היא הנותנת - מצד זה שלא נוגע לו המציאות שלו ("אים איז זיך ניט נוגע"), נוגע לו שהעולם יהיה מה שהוא באמת - "אין" עוד מלבדו... (כפי שיתגלה בפועל בביאת המשיח, כאמור, "ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו

20) זכרי' יד, ט.
21) ואתחנן ד, וה.

שיד) "מכתבו בעונג קבלתי כי שמעתי מפעולותיו לחיזוק התורה והמצוה ובפרט בשדה החינוך...".
בי"א מנחם אב תש"י (אגרות-קודש כרך ג' עמ' שי):

במענה על מכתבו מז' מנחם אב, התענגתי לשמוע כי מוצא מקום לעשות [=לפעול] עם עצמו וכן עם הזולת, ובודאי יהיה בהצלחה ואשמח לשמוע בשורות טובות מפעולותיו.
בכ"ח שבט תשל"ה, כתב הרבי במענה להחלטות טובות בקשר עם יום הסגולה יו"ד שבט; ומטובו למסור להתלמידות הכרת תודתי בעד העונג והנחת רוח שגרמו לי..

למר צבי איצקוביץ ראש עירית לוד, שסייע רבות למוסדות החינוך על טהרת הקודש בעירו, כתב הרבי בי"ד כסלו תש"ל (אגרות-קודש כרך כו עמ' רנב):

מזמן לזמן אני דורש לשלומן מאנ"ש שי תושבי לוד ומקבל גם אישית פרישת-שלום ממנו על-ידי המבקרים משם. ועתה התענגתי במיוחד לקבל פרישת-שלום ממנו על-ידי הרב אפרים שי וואלף שמסר לי גם מכתבו מיום ט' כסלו.

"ביחוד התענגתי לקרוא במכתבו על דבר ביקורו בכפר חב"ד... ועל דבר הנחת רוח ששבע מביקורו והתרשמותו", בג' טבת תשי"ט (אגרות קודש כרך חי עמ' קיח).

בר"ח אדר תש"ל (אגרות-קודש כרך כו עמ' שיט) לחבר הכנסת צבי גרשוני:
ידידנו... הביא לי פרישת-שלום מכבודו וגם מסר מכתבו, שהיה לי לעונג רב.
בדומה לזה למר אברהם זילברברג (שם עמ' שכ):

לעונג היה לי לקבל פרישת שלום מכ'... שמסר לי גם מכתבו.

ועל גמילות חסדים

"בעונג קבלתי מכתבם מבשר טוב אשר המלוה מלכה השנתי של החברה 'גמילות חסדים שומרי שבת' תתקיים במוצאי שבת קודש... זה היה משפט שגרת קבוע במכתב ששיגר הרבי לכבוד אירוע זה [ראה לקוטי שיחות כרך לו עמ' 242 (תשמ"ז), 244 (תשמ"ח), 246 (תשמ"ט) 248 (תשנ"ג), 251

(תנש"א) 253 (תשנ"ב)].

אל בית יעקב - הנשים

"בעונג קבלתי החוברת הראשונה ויהירצון שתהיה התחלה טובה, וככל העניינים של תורה וקדושה יהיה גם מפעל זה באופן של עליה והתקדמות מחיל אל חיל" כתב הרבי בכ"ב אייר תשכ"ז (לקוטי שיחות כרך לו עמ' 182), הדברים נכתבו אודות חוברת מיוחדת לנשי ישראל.

השפעה על איש הספר

בנר שמיני דחנוכה תשי"ז (אגרות קודש כרך יד עמ' רמ) כתב הרבי לסופר א. שטיינמן:
גרם לי לעונג ושמחה מיוחדת בקשר עם הופעת ספרו הנ"ל [משנת חב"ד];

מקונוי שלא יקפיד אם אעיר גם כן על עוד מה שגרם לי עונג ושמחה מיוחדת בקשר עם הופעת ספרו הנ"ל, והוא, שקבלתי תיכף תגובות שונות מחוגים שונים ובהם כאלו שטענו היתכן? שהרי תורת חסידות חב"ד היא פנימיות התורה ובלשון משל הידוע מכ"ק רבינו הזקן שהוא בדומה לאבן טובה בכתר המלך (הוא מלכו של עולם) אשר בה תלויה לא רק חשיבות הכתר אלא גם חוזק עצם ענין המלוכה. ופשוט אשר כל העוסק בלימוד תורה זו אפילו לעצמו, ועל אחת כמה וכמה אם גם בהסברה לאחרים ובהפצתה בין חוגים רחבים, שצריך להתאים את חייו לעניני תורה זו ולדרישותיה, ובאם אין התאמה זו איך יתקיים בזה מאמר חכמינו ז"ל גדול תלמוד שמביא לידי מעשה?

וענין העונג והשמחה הנ"ל הוא שהרי דברים ק"ו: ומה אם אלה המגיבים שאין להם ידיעה מספיקה, ואין צריך לומר הבנה עמוקה, בתורת חסידות חב"ד, בכל זה עמדו על הנקודה הנ"ל עד כדי שלילת מנוחתם, הרי בודאי שכן הוא אצל כ[בודו] - שהקדיש מזמנו ושימת לבו ונפשו, ובטוחני אשר מפנימיות נפשו, ללימוד והתעמקות בתורת חסידות חב"ד.

מכתבים לתלמידות

"המכתב שלכן הגיע לידי וגרם לי עונג רב", בג'

ואת אסיריו

גם אסיר יהודי בכלא זכה למענה הרבי (ה' מרחשון תשמ"ב, לקוטי־שיחות כרך כד עמ' 358) כדלהלן:

בעונג ובשמחה קראתי בשורה הטובה על דבר השעורים בתורה שאתה וחבריי מקיימים בכלא בכל שבוע. ובודאי... תמשיכו לזה [=תצליחו לצרף] עוד כמה וכמה חברים הנמצאים שם, לקחת חלק בקביעות עתים לתורה.

לאנ"ש יוצאי מדינות חבר העמים - "להולכי גולה אחר גולה" כתב הרבי בי"ב אדר תש"ו (אגרות קודש כרך ב' עמ' צח) "בעונג קבלתי מכתבם".

ולשון כזו "בעונג קבלתי מכתבם ובעת התועדות האמורה" [=התועדות ומסיבת מלוה-מלכה דפרשת חיי שרה] - כתב הרבי לאישיות מסוימת בכ"ח מרחשון תשכ"ב (אגרות־קודש כרך כב עמ' לד).

ובראש־חודש תמוז תשכ"א (שם כרך כ' עמ' ער): "בעונג רב קבלתי הידיעה על דבר החגיגה בקשר עם התחלתם להניח תפלין".

התבוננות עמוקה

ביו"ד אלול תש"ד (אגרות־קודש כרך א' עמ' שכה):

"התענגתי לקרוא מאמרו, לראות אשר הוגה דעות הוא בענינים עמוקים כאלו ומתעניין בהם בהסתכלות חזקה כליכך..." - הרבי מודה לו על כי הוא מבקש לשמוע את חוות־דעתו.

לימוד ללא עירוב זר

התענגתי בתכנית הלימוד של המכון שצירף למכתבו והיירצון שחפץ ה' בידו יצליח לנצל הזדמנות זו להחזקת היהדות האמיתית והפצתה ברוח ישראל סבא וכיון שכותב שהוא המייסד וגם העומד בראש בודאי בידו להבטיח (באזורענען) שיהיו כל הלימודים על טהרת הקודש ולא יתערב זר חס־שלום בתוכם...

- כך כתב הרבי להרה"ג ר' הלל מדליה רבה של

ליאזי בבלגיה (ה' אדר־שני תשי"ז - אגרות־קודש כרך יד עמ' תע).

חינוך הכשר

בט' טבת תשי"א (אגרות־קודש כרך ד' עמ' קי) - להרה"ח ר' מאיר הכהן:

התענגתי לשמוע מפעולותיו הטובות בשדה חינוך הכשר, ובטח יוסיף אומץ בזה, וידוע מאמר רו"ל פתחו לי פתח כחודו של מחט ואני אפתח לכם כפתחו של אולם, אשר על ידי התחלת הפעולה דאתערותא דלתתא מסייעין בידו הרבה והרבה שיהיו הפעולות בהצלחה ויראה פרי טוב בעמלו.

באותה שנה, בכ"ח מרחשון (שם עמ' נד), לר' יצחק אהרן גולדין:

בעונג קראתי מכתבו... המודיע אשר התחילה התעמולה בענין התלמוד־תורה וכן בדבר המלמדים ההולכים אל התלמידים ללמוד עמהם בבתיהם.

ובקיץ שקדם לה - בכ"ה אלול תש"י (אגרות־קודש כרך ז' עמ' תעא) כתב הרבי להרה"צ רבי מאיר אבוחצירא: "בעונג רב קראתי את מכתב כת"ר [כבוד תורתו], אשר מוכנים להשתתף בארגון עבודת החינוך בצפון אפריקה.

"בעונג קראתי את הדו"ח המפורט מהתרחבות עבודתם" להנהלת ישיבת תומכי־תמימים לוד (אגרות קודש כרך ג' עמ' שי).

ותומכיה מאושר

התענגתי לשמוע כי יסדו בעזר־השם־יתברך ועד להחזקת ה'מרכז לעניני חינוך', 'מחנה ישראל' ו'קה"ת' ובטח כבר ניגשו לפעולות ממשיות,

והנני שולח ברכתי לחברי הועד הנועדים להתחזק לזכות בעבודת כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ... וכשיתבוננו היטיב על החובה והזכות האלו

יתגבר בהם הרצון ואפילו היכולת, וחפץ הוי בידם יצליח.

מדברי הרבי - בה' מנחם־אב תש"י (אגרות־קודש כרך ג' עמ' שי).

ובי"א אדר שני תש"ח (אגרות־קודש כרך ב' עמ'

אחד"), ובמילא, אינו יכול לסבול את המחשבה שיתכן שהמאסר יביא לידי כך שתסתיים עבודתו חס־שלום, וכתוצאה מזה תתעכב ביאת המשיח (וכל השייך לזה) רגע נוסף!

ז. ויש להוסיף בזה:

איתא בגמרא²² "מפני מה נתאווה משה רבינו ליתנס לארץ־ישראל, וכי לאכול מפריה הוא צריך או לשבוע מטובה הוא צריך, אלא כך אמר משה, הרבה מצוות נצטוו ישראל ואין מתקיימין אלא בארץ־ישראל, אכנס אני לארץ כדי שיתקיימו כולן עליידי".

ומבואר בחסידות²³ דיוק הלשון "שיתקיימו כולן עליידי" (ולא שאקיים את כולן) - שרצונו היה (לא רק שהוא יקיים את המצוות, אלא) שהמצוות דארץ־ישראל ייעשו כפי שמושה רבינו יכול לעשותם ("זיי זאלן זיך טאָן אַזוי ווי משה רבינו קען זיי טאָן") - באופן נעלה יותר, שלא בערך, לגבי אופן עשייתם עליידי משהו אחר - שעליידי יהיה להם קיום.

ועל דרך זה בנדון דידן - בנוגע למעמד ומצב בשנת פ"ז:

כ"ק מו"ח אדמו"ר ידע אמנם שאפילו אם בעקבות המאסר תסתיים עבודתו חס־שלום, יהיה המשך העבודה מכאן ולהבא, בשנת פ"ח, וכן הלאה, עליידי משהו אחר... אבל, באותה מדה ידע גם שבמקרה כזה תהיה העבודה רק כפי שמישהו אחר יכול לעשות, תמורת זה שהיתה

(22) סוטה יד, א.

(23) ראה לקו"ת דרושי סוכות פא, סע"ב ואילך. אוה"ת ואתחנן ע' צג.

יכולה להיעשות עליידי משה שבדור... באופן "שיתקיימו עליידי"...

ח. ולכן, הדבר היחידי שנתן לו את הכוח לעבור ולסבול את המאסר (עליידי שלילת החשש האמור), הוא, הדיבור במאמר ראש־השנה על דבר

עניין השגחה פרטית כפי שיטת הבעל שם טוב: העובדה שבראש השנה הזמין לו הקב"ה "אַרְיִינוּזָאָגֵן" במאמר על דבר עניין השגחה פרטית על־פי שיטת הבעל שם טוב,

- שבזה מודגש שכל פרטי המאורעות בקשר למאסר הם בהשגחה פרטית כפי שיטת הבעל־שם־טוב דווקא, שהוא (הבעל שם טוב) זה ששמע ממישיח החידוש דהפצת המעיינות הוצה, שבזה תלויה ביאת המשיח²⁴ -

נתנה לו את הכוחות לעבור ולסבול ולא להתפעל מן המאסר - כיוון שיודע שיצא משם שלם ("מ'וועט אַרויס גאַנץ"), לא בגלל שהוא רוצה להישאר שלם, אלא בגלל שבזה תלויה שלימות העבודה להביא את המשיח, עליידי זה "שיתקיימו עליידי".

וכוח זה ניתן לו, כאמור, באמירת המאמר של ראש השנה, ה"ראש"²⁵ של כל השנה כולה²⁶.

(מהתועדות י"ג תמוז ה'תשי"א. תורת מנחם תשי"א, כרך ג, עמ' 207-214, בלתי מוגה)

(24) אגה"ק דהבעש"ט - כש"ט בתחלתו. ובכ"מ.

(25) ראה לקו"ת דרושי ר"ה נח, א ואילך. עט"ר שער ר"ה בתחלתו.

(26) כאן יש הפסק בסרט ההקלטה, ולאח"ז מתחילה שיחה הבאה, ולא ברור אם בכך נסתיימה השיחה, או שהמשכה חסר בסרט ההקלטה (המו"ל).

"עמדו הכן כולכם!"

מגאולת נשיא הדור באים לגאולה האמיתית והשלימה

כל ענייני גאולה קשורים ושייכים לגאולה האמיתית והשלימה – "כיוון דשם גאולה עלה", ועל־אחת כמה־זכמה בגאולה של נשיא הדור, "שנשיא הדור הוא ככל הדור כי הנשיא הוא הכול", ונשיא של דור זה, דור האחרון של הגלות, שהוא דור הראשון של הגאולה, ובפרט על־פי דברי נשיא הדור, בעל הגאולה, במכתבו הידוע לחגיגת י"ב תמוז הראשונה:

"לא אותי בלבד גאל הקב"ה בי"ב תמוז, כי אם גם את כל מחבבי תורתנו הקדושה, שומרי מצווה, וגם את אשר בשם ישראל יכונה", גאולה דכל ודכלל ישראל – הרי בוודאי שגאולה זו קשורה ושייכת ביותר לגאולה האמיתית והשלימה על־ידי משיח צדקנו.

(מהתועדות שבת קודש פרשת חוקת, ז' בתמוז ה'תש"נ. התועדות תש"נ כרך ג, עמ' 407-408)

גילוי הקשר העצמי בין ישראל לקב"ה

בשעה שהגיעה בשורת הגאולה בי"ב תמוז, היה חסיד ששר ניגון ברוסית שתוכנו היה "אין עוד מלבדו" ("ניעט נייעט ניקאוואָ קראַמע יעוואָ אַדנאוואָ"), וזה נתפרסם... ויש לומר הביאור בזה:

כל גלות משתלשל מה"גלות" (העלם) הראשון – שזהו כללות עניין בריאת העולם, שנברא על־ידי ריבוי השתלשלות מדרגה לדרגה וריבוי צמצומים והעלמות כו', עד שנברא עולם מלשון העלם והסתה, ועד יתירה מזה – עולם הזה הגשמי ה"מלא קליפות וסטרא אחרא", ו"כל מעשה עולם הזה קשים ורעים והרשעים גוברים בו", אשר בהם נמצא האור האלוקי בגלות...

וגאולה פירושה, שבעולם [ובפרטיות – בגוף ונפש החיונית] מתגלה האמת, שמציאותו האמיתית הוא רק כלי להאור אלוקי [ולהנשמה] שמחיה אותו, כך שבכל פרט ופרט מהבריאה ניכר "אמיתת המצאו". וזהו תוכן "אין עוד מלבדו", שאין שום מציאות בעולם ("אין עוד") "מלבדו", זאת אומרת שבמציאות העולם נרגש איך שכל מציאותו היא ("לא נמצאו אלא מ)אמיתת המצאו", שמציאות העולם גופא היא אלוקות – כפי שיתגלה בשלימות לעתיד לבוא...

ובפשטות – שעל־ידי הגאולה נעשה "נודע גלוי לעין כל" שהעבודה בהרצת תורה וחזיון הדת "מותרת היא על־פי חוקי המדינה", שגם העולם מכיר את האמת דאלוקות ותורה. ועל־דרך זה גם לאחרי הגאולה – נפתחה דרך חדשה בהפצת התורה והיהדות והפצת המעיינות חוצה בכל קצווי תבל, כולל גם הפצת שבע מצוות בני נח, כהכנה לגאולה האמיתית והשלימה, שאז יהיה שלימות הגילוי בעולם ד"אין עוד מלבדו".

(מהתועדות ש"פ חוקת ה'תשמ"ח. התועדות תשמ"ח כרך ג, עמ' 562-563)

ישנם ויהיו עוד רבות מופתי

כאשר שואלים יהודי: מה היה המופת האחרון שראה? הוא משיב: מה פתאום האחרון?! ישנם ויהיו עוד רבות מופתי, ורבות בלשון התורה פירושו יותר ויותר, עד בלי הגבלה. עד תיכף ומיד, הגאולה האמיתית והשלימה, כמו שכתוב "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", נפלאות גם בערך לנפלאות במצרים – הן באיכות הנפלאות והן בכמות הנפלאות...

(משיחת ש"פ חוקת תנש"א. התועדות תנש"א כרך ג, עמ' 422)

ה'תענוג' של ראש בני ישראל

בין אלפי איגרותיו של הרבי מוצאים אנו רק עשרות בודדות של ההתבטאות "התענגתי", "לעונג היה לי" • בעיקר בתחומים של לימוד ושיעורי תורה, חינוך הכשר והחזקתו • אך בקצה השני – גם יחידים ובודדים זכו לביטויים כאלו, באהבת ישראל אינסופית מצד הרבי, שהתענג בהתקדמותם והצלחתם • "עונג עליון" – בבואנו מג' תמוז

עונג משיעורי תורה וחסידות

"לעונג רב היו לי בשורותיו אודות השיעורים רבים בכלל וסדור לימוד דברי־אלוקים־חיים בפרט ובכתבי כ"ק מו"ח אדמו"ר... בפרטי פרטיות" כתב הרבי לרבו של כפר חב"ד, הרב שניאור זלמן גורליק בכ"א סיון תש"י (אגרות־קודש כרך ג' עמ' שכגד).

גם בט"ז טבת של אותה שנה כתב הרבי לאחד החסידים (שם עמ' רלב):

מכתבו בעתו קבלתי וקיבלתי בעונג להיוודע אשר שלום לו וקובע עתים ללימוד שיעורים בדא"ח. בי"ט כסלו ("חג גאולתנו ופדות נפשנו") תשי"א (אגרות־קודש כרך ד' עמ' פח) כתב הרבי לנער צעיר:

שלום וברכה!

בעונג קראתי מכתבך בו אתה מודיע שהינך לומד החומש ורש"י וגמרא בבא מציעא. מורי וחמי אדוננו מורנו ורבינו, הריני כפרת משכבו, היה תמיד מברך את אלו הנערים אשר היה שבע רצון מהם בברכה, שיגדלו ויהיו יראי־שמים

חסידים ולמדנים. וכן [הנני] שולח לך ברכה זו, שתגדל והיית ירא־שמים חסיד ולומד תלוי במידה גדולה ברצונך אתה, שתתפלל בכל יום מתוך הסידור, ושתלמד בשקידה ותקיים את המצוות אשר אתה מחוייב בהן.

תודיעני מזמן לזמן על אודות למודיך. בברכה שתצליח בלמודיך, מנחם שניאורסון.

ועוד מצינו בכ"ד מרחשון תשי"ז (אגרות־קודש כרך יד עמ' קיא):

נעם לי לקבל מכתבו... ולקרות בו אודות חזיון השיעור בדא"ח... ואשרי חלקם. עשר שנים קודם לכן, בט' מרחשון תש"ז (אגרות־קודש כרך ב' עמ' קעח) כתב הרבי להרה"ח ר' אברהם גולדברג:

במענה על מכתבו מכ"ח אלול ה'תש"ו, שמחתי לשמוע כי בא בשלום לארצנו הקדושה תבנה ותכונן במהרה־אמן והתענגתי כי מצא את סביבת אנ"ש שי' אשר יוכל לרוות שם את צמאונו ללמוד התורה ולדעת את דרך ה'.